

Tittel: Relasjonsdrama

Ingress: Poetisk relasjonsdrama i vakuum

Elisabeth Leinslie

Lille Eyolf

Av Henrik Ibsen

Regi, oversettelse og bearbeiding: Lars Norén

Med: Björn Bengtsson, Malin Crépin, Åsa Persson, Henrik Rafaelsen

Samproduksjon: Nationalteatret og Riksteatern i Sverige

Vi kommer inn, musikk spilles for fullt, skuespillerne varmer opp og der i et hjørne på amfiet sitter en liten Ibsen. Ved første øyekast ser han ut som en hvilken som helst kortvokst en, forsiktig opplyst. Han leser i gamle bøker og følger med på tilskuerne som setter seg. Musikken slås av, dørene lukkes, "Lille Ibsen" forvandles til lille Eyolf og spillet er i gang.

Sammenhengen som antydes mellom Eyolf og Ibsen kan tolkes på mange måter.

Uansett hvordan man leser det så gir anslaget et Ibsensk nærvær. Et grep som inkluderer den ikoniserte forfatteren i Noréns iscenesettelse på en finurlig måte. For selv om teksten er bearbeidet og modernisert i språket, skinner originalen godt igjennom. Kostymene peker også bakover i tid ved at de er stilisert klassiske.

Relasjoner

De monokrome (lysegrå) og stilmessig like kostymene understreker også Noréns regigrep, i den forstand at alle karakterene er like viktige. Ingen fremtrer som hovedperson.

Forestillingen fokuserer snarere på kjernen i relasjonene *mellom* personene. Relasjoner som preges av sjalusi, skam, skyldfølelse og pasjon.

Relasjonsperspektivet skygger for menneskene bak prosessene i dramaet. Karakterene anonymiseres, men dette fører også til at de allmenngjøres. Uten de sterke psykologiske karaktertrekkene vi vanligvis møter i teatret, kan vi selv assosiere og relatere problemstillingene og situasjonene til våre egne liv.

Fokusering på relasjoner fremfor enkeltpersoner er et grep vi har sett i flere tolkninger under årets Ibsenfestival. Spesielt så vi dette i Goksøyr/Martens "Villanden", hvor relasjonene splittes og forsøkes reparert om hverandre. Og hvor Hjalmar, Hedvig og de andre karakterene benyttes som brikker i dette spillet. I Peter Langbergs "Hedda – en erotisk dødsrute" er det Heddas samspill og relasjoner med de andre personene som feller henne, mer enn hennes indre psykologiske trekk.

Poetisk vakuum

Noréns ”Lille Eyolf” fremstår som sober poesi. Ingen musikk (bortsett fra under inngangen), minimalistisk scenografi, lite farger, lite bevegelse, men forsiktig poetisk i rytmen. Spillet er stilisert – nesten til det minimale. Det er nesten umerkelige detaljer i skuespillernes ansikt- og stemmeuttrykk som bærer, samt intensiteten som oppstår dem i mellom. Vi blir fanget av skuespillernes ansikter, og glemmer nesten deres kropper. Dette grepet gjør forestilling unødvendig statisk og utmattende å bivåne.

Norén er nok ute etter å utfordre sitt publikum – han er kjent for det. Den sterke vektleggingen av relasjonelle emosjoner bidrar til dette. Sjalousi, skam, skyldfølelse og pasjon løftes opp som allmenne trekk ved mennesket, fremfor karakterspesifikke trekk. Men når karakterene virker nærmest totalt handlingslammet og overveldet av situasjonen de har havnet oppe i, som om de befinner seg i et vakuum, mister forestillingen noe av sin kraft.